

Anonymizované znenie

Preklad

C-172/21 – 1

Vec C-172/21

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

19. marec 2021

Vnútroštátny súd:

Landgericht Köln

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

15. marec 2021

Žalobkyňa a odvolateľka:

EF

Žalovaná a odporkyňa v odvolacom konaní:

Deutsche Lufthansa AG

[omissis]

Landgericht Köln
(Krajinský súd Kolín, Nemecko)

Uznesenie

V právnom spore

EF, [omissis] Berlín,

Žalobkyňa a odvolateľ,

[omissis]

proti

Deutsche Lufthansa AG, [omissis] Kolín,

Žalovaná a odporkyňa v odvolacom konaní,

[omissis]

Konanie sa prerušuje.

Súdnemu dvoru Európskej únie sa v súlade s článkom 267 ZFEÚ predkladá návrh na začatie prejudiciálneho konania o výklade týchto otázok:

1. Ide v prípade podnikového cestovného, ktoré je výhodnejšie ako obvyklé cestovné (v tejto veci 152 eur namiesto 169 eur), a ktoré vyplýva z rámcovej dohody medzi leteckým dopravcom a iným podnikom, pričom jeho rezervácia je vyhradená výlučne pre pracovníkov dotknutého podniku na účely služobných ciest, o znížené cestovné v zmysle článku 3 ods. 3 prvej vety nariadenia (ES) č. 261/2004, ktoré nie je priamo alebo nepriamo dostupné pre verejnosť?
2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku: nejde v prípade takéhoto podnikového cestovného aj o program pre častého zákazníka alebo iný obchodný program leteckého dopravcu alebo cestovnej kancelárie v zmysle článku 3 ods. 3 druhej vety nariadenia (ES) č. 261/2004?

Odôvodnenie:

I.

1.

2

Žalobkyňa si voči žalovanej, ktorá pôsobí ako letecký dopravca, uplatňuje nárok na zaplatenie náhrady vo výške 250 eur podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá systému náhrad a pomoci cestujúcim pri odmietnutí nástupu do lietadla, v prípade zrušenia alebo veľkého meškania letov a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 295/91 [ďalej len „nariadenie (ES) č. 261/2004“].

Tento nárok vyplýva z nižšie uvedených skutkových okolností:

Žalobkyňa mala potvrdenú rezerváciu na let LH 191 prevádzkovaný žalovanou z Berlín-Tegel do Frankfurtu s prípojným letom EN 8858 z Frankfurtu do Florencie 15. júna 2019. Prvý let LH 191 mal odlietať o 14:45 hod a pristáť o 15:55 hod. Štart prípojného letu EN 8858 bol plánovaný na 16:50 hod a pristátie o 18:20 hod. Prvý let sa však omeškal a v cieľovom mieste pristál až o 16:53 hod. Žalobkyňa preto zmeškala prípojný let. Prostredníctvom ponúknuť náhradnej dopravy dosiahla žalobkyňa cieľové miesto o 23:43 hod.

Vzdialenosť medzi Berlínom-Tegel a Florenciou je kratšia ako 1500 km.

Rezerváciu letov zabezpečila zamestnávateľka žalobkyne, spoločnosť Borderstep Institut GmbH, v súlade s podnikovým cestovným dohodnutým medzi žalovanou a spoločnosťou. Cena letenky sa preto znížila oproti bežnému cestovnému zo 169,00 eur na 152,00 eur. Takéto nižšie cestovné sa vzťahuje len na rezervácie na účely služobných ciest zamestnancov spoločnosti Borderstep Institut GmbH.

Žalobkyňa sa najskôr obrátila na spoločnosť EUClaim Deutschland GmbH, ktorá žalovanú listom z 8. augusta 2019 v mene žalobkyne vyzvala na zaplatenie náhrady vo výške 250,00 eur. Listom z 9. septembra 2019 vyzvala žalobkyňa žalovanú prostredníctvom jej právnych zástupcov opätovne na zaplatenie náhrady. Žalovaná tieto platby nevykonala.

2.

Amtsgericht (okresný súd, Nemecko) žalobu zamietol. Domnieval sa, že v súlade s článkom 3 ods. 3 prvej vety nariadenia (ES) č. 261/2004 nie je daná pôsobnosť nariadenia. V prípade rezervovaného cestovného ide o nižšie cestovné, ktoré nie je priamo ani nepriamo dostupné pre verejnosť. Cestovné je dostupné pre verejnosť vtedy, ak môže rezerváciu v zásade uskutočniť ktokoľvek. To platí aj vtedy, ak využitie nižšieho cestovného predpokladá určité konkrétne postavenie rezervujúcej osoby, ako je to napríklad v prípade cestovného pre seniorov a deti. Podmienkou pre využitie podnikového cestovného však nie je preukázanie osobnej vlastnosti, ale dohody medzi zamestnávateľom a dotknutým leteckým dopravcom, ktorá stanovuje individuálne podmienky pre využitie takéhoto cestovného, ako napríklad minimálny obrat a vlastné kritériá cestovného. Takýmto spôsobom sa definuje okruh osôb, ktoré môžu využiť predmetné cestovné natoľko konkrétnym spôsobom, že cestovné už viac nie je priamo ani nepriamo dostupné pre všetkých.

3.

Proti rozsudku okresného súdu podala žalobkyňa odvolanie, v rámci ktorého si aj naďalej uplatňuje svoje žalobné nároky.

Žalobkyňa sa domnieva, že podnikové cestovné nespadá pod článok 3 ods. 1 prvej vety nariadenia (ES) č. 261/2004 a preto nie je daná pôsobnosť nariadenia. Toto ustanovenie sa vzťahuje len na osobitné cestovné pre (aktívnych alebo bývalých) zamestnancov leteckého dopravcu alebo cestovných kancelárií (tzv. „Industry Discounts“ alebo „Agent Discounts“). V takýchto prípadoch záujem prevádzkujúceho leteckého dopravcu na preprave nemá výlučne hospodársku povahu, a preto autor nariadenia nemal v úmysle zahrnúť takéto prípady do pôsobnosti nariadenia. Znížené podnikové cestovné sa však veľkému podniku sprístupní preto, aby si tento podnik u leteckého dopravcu zarezervoval čo najviac letov. Cestujúcich, ktorí v prípade takéhoto cestovného zaplatili cenu v takmer celej výške a k prevádzkujúcemu leteckému dopravcovi neboli v žiadnom inom blízkom vzťahu, nechcel autor nariadenia vylúčiť z možnosti uplatniť si nárok na zaplatenie náhrady. Uvedené by odporovalo základnej myšlienke nariadenia chrániť spotrebiteľa. Zarezervovaná sadzba je zároveň verejná. Za verejnosť sa v tomto ohľade považujú všetky osoby, ktoré nie sú súčasťou podniku leteckej spoločnosti.

Okrem toho, ako uvádza žalobkyňa, uplatní sa aj výnimka z výnimky upravená v článku 3 ods. 3 druhej vety nariadenia (ES) č. 261/2004, pretože podnikové cestovné sa musí posudzovať ako program pre častého zákazníka. Prostredníctvom takýchto rámcových zmlúv je podnik počas zmluvnej doby voči leteckému dopravcovi prinajmenšom fakticky viazaný ako zákazník.

Žalovaná žiada odvolanie zamietnuť.

II.

Pre rozhodnutie o odvolaní je potrebné, aby Súdny dvor Európskej únie vydal rozhodnutie, v ktorom odpovie na prejudiciálne otázky.

1.

Otázka je pre rozhodnutie v danej veci relevantná. Ak by podnikové cestovné patrilo do pôsobnosti článku 3 ods. 3 prvej vety nariadenia (ES) č. 261/2004 a nevzťahovala by sa na neho ani výnimka z výnimky podľa článku 3 ods. 3 druhej vety nariadenia (ES) č. 261/2004, odvolanie by nebolo úspešné. Ak by naopak nešlo o takýto prípad, bolo by odvolanie úspešné, pretože žalobkyňa by mala nárok na zaplatenie požadovanej náhrady. Žalobkyňa dosiahla konečný cieľ svojej cesty s omeškaním o 5 hodín a 23 minút. Mimoriadne okolnosti v zmysle článku 5 ods. 3 nariadenia (ES) č. 261/2004 žalovaná nenamietala.

2.

4

Otázka, či podnikové cestovné takého druhu, aký je predmetom sporu, predstavuje znížené cestovné v zmysle článku 3 ods. 3 prvej vety nariadenia (ES) č. 261/2004, ktoré nie je priamo alebo nepriamo dostupné pre verejnosť a či v prípade takéhoto cestovného nejde ani o program pre častého zákazníka alebo iný obchodný program leteckého dopravcu alebo cestovnej kancelárie v zmysle článku 3 ods. 3 druhej vety nariadenia (ES) č. 261/2004, je otázkou týkajúcou sa výkladu článku 3 ods. 3 nariadenia (ES) č. 261/2004, ktorý je v prípade pochybností vyhradený Súdnemu dvoru Európskej únie.

3.

V zmysle doterajšieho názoru senátu ide v prípade zníženého podnikového cestovného, ktoré je založené na rámcovej dohode medzi leteckým dopravcom a iným podnikom, a ktoré si môžu zarezervovať len pracovníci dotknutého podniku na účely služobných ciest, o znížené cestovné, ktoré nie je priamo ani nepriamo dostupné pre verejnosť v zmysle článku 3 ods. 3 prvej vety nariadenia (ES) č. 261/2004 [LG Köln (Krajinský súd Kolín), rozsudok zo 17. marca 2020, 11 S 33/19, juris; LG Köln (Krajinský súd Kolín), rozsudok zo 17. novembra 2020, 11 S 373/19, posledný rozsudok zatiaľ nebol uverejnený].

a)

Otázka, či podnikové cestovné, ktoré platí len pre podniky po uzavretí zmluvy s leteckým dopravcom, predstavuje cestovné, ktoré nie je priamo ani nepriamo dostupné pre verejnosť, je v judikatúre a literatúre nanajvýš sporná.

Prevažná časť literatúry sa v súlade s právnym názorom žalobkyne domnieva, že článok 3 ods. 3 prvá veta druhá alternatíva uvedeného nariadenia sa vzťahuje len na funkčné zľavy, ktoré nie sú dostupné na voľnom trhu a sú vyhradené osobne pre pracovníkov leteckých spoločností alebo spolupracujúcich cestovných operátorov resp. cestovných kancelárií, ako napríklad „Industry Discount“ (ID), Agent Discount (AD) a Personal Education Program-Tarif (PEP) [omissis]. Za verejnosť možno považovať všetky osoby, ktoré nie sú súčasťou podniku leteckej spoločnosti, nie však pracovníkov leteckej spoločnosti alebo spolupracujúceho turistického podniku [omissis], pričom stačí, aby bolo cestovné dostupné pre časť verejnosti, ktorú tvoria zákazníci s individuálnymi vlastnosťami, ako napríklad deti, žiaci, študenti, seniori [omissis]. Aj podnikové cestovné je prinajmenšom nepriamo dostupné pre takto definovanú časť verejnosti [omissis]. Uvedené vyplýva v každom prípade zo zmyslu a účelu ustanovenia v zmysle výnimky z výnimky podľa článku 3 ods. 3 druhej vety nariadenia [omissis].

Doposiaľ známa a uverejnená judikatúra nie je jednotná a ani ustálená. Podľa názoru AG Hamburg (Okresný súd Hamburg, Nemecko) napríklad nie je vylúčené uplatnenie nariadenia v prípade zníženého podnikového cestovného [AG Hamburg (Okresný súd Hamburg), vyhlásený 1. novembra 2019, 23a C 83/19)], kým niektoré senáty AG Köln [(Okresný súd Kolín, Nemecko), rozsudok zo 4. novembra 2016, 136 C 155/15], AG Bremen [(Okresný súd Brémy, Nemecko),

rozsudok zo 16. januára 2020], 16 C 313/19 a AG Frankfurt am Main (Okresný súd Frankfurt nad Mohanom, Nemecko) [AG Frankfurt am Main (Okresný súd Frankfurt nad Mohanom), rozsudok zo 4. apríla 2019 – 32 C 1964/18)] považujú nariadenie v prípade zníženého podnikového cestovného za neuplatniteľné. LG Frankfurt am Main (Krajinský súd Frankfurt nad Mohanom, Nemecko) rozhodol, že dokonca ani zľavu vyhradenú celému okruhu pracovníkov (novinárom) nemožno považovať za priamo alebo nepriamo dostupnú pre verejnosť (LG Frankfurt (Krajinský súd Frankfurt), rozsudok zo 6. júna 2014 – 24 S207/134s citovaný podľa *Schmid*, NJW 2015, 513, poznámka pod čiarou 5).

b)

Podľa názoru senátu nemožno podnikové cestovné v spornej podobe považovať za „dostupné pre verejnosť“. Odchyľne od názoru zastávaného v literatúre, senát neidentifikoval nijaké okolnosti podporujúce záver, že článok 3 ods. 1 prvá veta druhá alternatíva nariadenia (ES) č. 261/2004 má platiť len pre funkčné zľavy pre pracovníkov leteckých spoločností a turistických podnikov. Funkčné cestovné sa uvádza aj vo výkladových usmerneniach Komisie k nariadeniu. V týchto usmerneniach sa k článku 3 ods. 3 prvej vete uvádza: „do tohto ustanovenia spadajú osobitné cestovné, ktoré leteckí dopravcovia ponúkajú svojim zamestnancom“. Z toho však bez ohľadu na nezáväzný charakter týchto usmernení nevyplýva, že výlučne takéto cestovné patrí do pôsobnosti uvedeného ustanovenia. Takémuto záveru odporuje už výnimka z výnimky článku 3 ods. 3 druhej vety nariadenia (ES) č. 261/2004, podľa ktorej sú z úpravy podľa prvej vety vyňaté programy pre častého zákazníka. Ak by sa prvá veta od začiatku vzťahovala len na vlastných alebo pridružených pracovníkov, bola by takáto výnimka z výnimky úplne nepotrebná, pretože v prípade takéhoto cestovného nejde o programy pre častého zákazníka. Autor nariadenia by preto v prípade, ak by mal v úmysle vykladať toto ustanovenie v uvedenom zmysle, mohol druhú vetu vynechať bez akejkoľvek náhrady. Keďže takto nepostupoval, je podľa názoru senátu nepochybné, že prvá veta sa nevzťahuje len na funkčné zľavy pre vlastných pracovníkov a pracovníkov turistických podnikov. Názor, ktorý zastáva časť literatúry, a ktorý odporuje takémuto výkladu, neodpovedá na otázku, akým spôsobom sa má takéto chápanie zosúladiť s druhou vetou. Len v jednom zo zdrojov sa v tejto súvislosti uvádza, že v prípade druhej vety ide len o deklaratórnu právnu úpravu, pretože prvá veta sa nevzťahuje na programy pre častých zákazníkov, a teda ide o takzvanú „služobnú normu“ v legislatíve EÚ [omissis] [omissis]. S takýmto názorom nemôže senát súhlasiť. Podľa názoru senátu ide v takomto prípade o cyklický záver.

Na rozdiel od toho a bez toho, aby musel senát vydať takéto rozhodnutie, sa nezdá, že by cestovné muselo byť neobmedzene dostupné pre celú verejnosť. V tomto ohľade môže pre kritérium verejnosti nepochybne postačovať, ak je cestovné dostupné len pre určitú časť verejnosti definovanú prostredníctvom konkrétnych a objektívnych osobných kritérií, ako napríklad v prípade cestovného pre deti a seniorov [v tomto zmysle napríklad aj AG Bremen (Okresný súd Brémy), rozsudok zo 16. januára 2020, 16 C 313/19]. Následne však vzniká otázka, akú podobu musia mať kritériá pre určenie skupiny, aby ešte bolo možné

hovoríť o cestovnom, ktoré je dostupné pre časť verejnosti v zmysle uvedeného ustanovenia. Podľa názoru senátu možno z predpokladu o takejto časti verejnosti vychádzať len v tom prípade, ak možno skupinu identifikovať na základe objektívnych osobných kritérií, ktoré musia spĺňať jej členovia, ako napríklad vek alebo prípadne postavenie žiaka resp. študenta. V prípade podnikového cestovného sa však príslušnosť ku skupine nezakladá na osobnej vlastnosti cestujúceho, ale vyplýva zo zmluvného vzťahu medzi zamestnávateľom cestujúceho k leteckému dopravcovi. Pre využitie zníženého cestovného preto nestačí, aby bol cestujúci len pracovníkom podniku určitej veľkosti. Naopak, takýto podnik musel najskôr uzatvoriť rámcovú zmluvu. Poskytnutie cestovného teda nadväzuje na kritérium *inter partes*, ktoré určia strany rámcovej zmluvy [AG Bremen (Okresný súd Brémy), rozsudok zo 16. januára 2020, 16 C 313/19].

Aj ak by sa vychádzalo z predpokladu, že príslušnosť ku skupine v zmysle článku 3 ods. 3 prvej vety nariadenia (ES) č. 261/2004 možno založiť na tom, že zákazník je pracovníkom určitého podniku, ktorý uzatvoril zmluvu s leteckým dopravcom, v prípade sporného cestovného by v každom prípade nebola splnená požiadavka čo i len nepriamej dostupnosti cestovného pre takúto „časť verejnosti“. Ani pracovníci podniku, ktorý uzatvoril rámcovú zmluvu o zníženom cestovnom totiž nemôžu takéto znížené cestovné voľne využívať. Práve naopak, sporné cestovné je nepochybne viazané na účel služobných ciest v rámci pracovného pomeru, nie však pre súkromné cesty pracovníkov. V každom prípade na základe takto jasne definovanej účelovej viazanosti nezávisí už dostupnosť zníženého cestovného len od osobných vlastností cestujúceho a nejde viac už o cestovné, ktoré by bolo dostupné pre verejnosť [pozri v tomto zmysle aj AG Köln (Okresný súd Kolín)], rozsudok zo 4. novembra 2016, 136 C 155/15 [omissis] [omissis]. Uvedené predstavuje aj relevantný rozdiel v porovnaní s inými možnými druhmi cestovného, ktoré platia pre časť verejnosti. Znížené cestovné pre deti alebo seniorov platí pre tieto osoby napríklad bez ohľadu na účel cesty. Aj v prípade cestovného pre žiakov a študentov by spravidla nebolo možné podmieniť prístup k takémuto cestovnému tým, aby sa let uskutočnil na podnet školy alebo za účelom štúdia.

4.

Podľa názoru senátu nepatrí cestovné takého druhu, ktorý je predmetom sporu, ani do pôsobnosti výnimky z výnimky podľa článku 3 ods. 3 druhej vety nariadenia (ES) č. 261/2004, v zmysle ktorej sa toto nariadenie bez ohľadu na prvú vetu uplatňuje na cestujúcich, ktorí majú letenky vydané leteckým dopravcom alebo cestovnou kanceláriou v rámci programu pre častého zákazníka alebo iného obchodného programu [LG Köln (Krajinský súd Kolín), rozsudok zo 17. marca 2020, 11 S 33/19, juris; LG Köln (Krajinský súd Kolín), rozsudok zo 17. novembra 2020, 11 S 373/19, neuvverejnený].

Judikatúra a literatúra však nepochybne do pôsobnosti tohto ustanovenia v každom prípade zahŕňajú tzv. programy pre častých cestujúcich resp. míľové programy. Niekedy sa však tiež predpokladá, že aj podnikové cestovné slúži ako

program pre častého zákazníka alebo iný obchodný program, a preto aj takéto cestovné patrí do pôsobnosti výnimky z výnimky podľa druhej vety [*omissis*]. Podľa názoru senátu však pojmy program častého zákazníka a obchodný program v zmysle článku 3 ods. 3 druhej vety nariadenia nemožno chápať takto široko. Každé znížené cestovné má napokon za cieľ získať častého zákazníka. Ak by však už samotné zníženie postačovalo pre uplatnenie výnimky z výnimky podľa druhej vety, viedlo by to k už vyššie uvedenému záveru: akékoľvek znížené cestovné, ktoré sa poskytne osobám mimo podniku (tieto osoby nie sú zákazníkmi vo vlastnom zmysle slova), by bolo vylúčené z pôsobnosti článku 3 ods. 2 prvej vety druhej alternatívy nariadenia a ustanovenie druhej vety by bolo úplne nadbytočné. Ustanovenie prvej vety by v takomto prípade platilo len pre funkčné zľavy. Ak by však uvedené zodpovedalo zámeru autora nariadenia, mohol jednoducho zahrnúť takéto znenie do prvej vety a následne vynechať nepotrebnú druhú vetu. Takto však práve nepostupoval. Nemožno sa tiež domnievať, že autor nariadenia chcel až prostredníctvom predmetnej obchádzky v podobe výnimky z výnimky v druhej vete stanoviť, že iba funkčné cestovné sa má vyňať z uplatniteľnosti nariadenia. Na základe vyššie uvedených dôvodov sa senát domnieva, že druhá veta sa nevzťahuje na podnikové cestovné, ale platí len pre cestujúcich, ktorí cestujú s letenkami, ktoré im boli vydané ako prémia v rámci programov pre častých zákazníkov alebo obchodných programov, a to najmä míľových programov [pozri v tomto zmysle aj AG Köln (Okresný súd Kolín), rozsudok zo 4. novembra 2016, 136 C 155/15].

[*omissis*]

[záverečná formulácia, Podpisy]